

REDACTIA

Irad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 luna 2 cor.

Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
recare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

AFACERI ȘCOLARE.

I.

Creșterea și instrucțiunea tinerimii noastre este o chestie de cea mai mare importanță pentru neamul românesc. O deosebită grijă trebuie să dăm și unei serioase meditațiuni trebuie să supunem această chestie. Încercând noi, Românii din părțile ungurene și bănățene, cari trăim nu numai în sate mixte, amestecați cu Maghiari, Serbi, Slovaci și Nemți, dar cari școli medii — licee clasice și reale — românești nu avem prin aceste părți, ei copiii nostri sunt siliți să învețe prin licee ungurești. În Arad, Seghedin, Timișoara, Lugoj, Becichecul-mare, apoi pe la Bichiș, Sarvaș și Giula, precum și la Oradea, ba chiar în Keșkemét și Pojon și alte orașe maghiare, sunt sute de elevi români, cari p'alcurea un singur cuvânt românesc nu aud în cei opt ani cât stau în licee ori în școli comerciale. Mai ales că până acum nici de instrucția religioasă a acestor elevi nu s'a îngrijit nimeni, ci revine actualului episcop Goldiș și referentului său școlar Ciorgariu meritul de a fi inițiat, ca pe viitor, prin catichetii regionali, și acești elevi imprăștiati prin orașele maghiare și germane, să primească instrucție religioasă în limba română.

Cei mai mulți dintre acești elevi urmează apoi studiile pe la universități maghiare, așa, că pe baza celor mai pozitive informațiuni, putem afirma: 80% din bărbaiții nostri cu cultură mai superioară n'au învățat nici odată românește.

Cine nu simte fior în fața acestei triste constatări?

Pătura noastră cultă, clasa noastră superioară ajunge a-și întemeia cămin, fără-ca să aibă în sufletul său ceea-ce este de căpetenie pentru dezvoltarea vieții naționale: cultura națională!

D'aceea poți colinda multe case românești, până să găsești o bibliotecă cu cărți românești și poți număra pe degete revistele literare și științifice din România, abonate de familiile române de pe la noi. Ziare românești abonează d'asemeni puțini, sub pretext că le citesc la casine, aceste cuburi de cartoforie și alte stricăciuni.

Urmarea e, că slăbesc în sentiment național, așa că prin părțile ungurene, mai ales în Bihor, vorbește limba străină în casă și căsătoriile mixte în clasa noastră superioară au luat o proporție înspăimântătoare. Avem un oraș, unde jumătate din numărul advocaților români sunt căsătoriți cu străine și în familia lor nu se vorbește românește.

Mar acestea se petrec în părțile unde — relativ — este mai numeroasă așa zisa „inteligentă“, căci, afară de Sibiu și Brașov, puține orașe au atâția cărturari români ca tocmă orașele de prin Banat și părțile ungurene...

Bar cauza principală a tuturor acestor rele este: școala medie și superioară străină, unde cei mai mulți dintre noi am fost siliți să petrecem tinerețele, așa că am intrat în viață fără să ne fi împărtășit de educația și instrucția națională, fără care suntem lipsiți de seva ce dă pulsațiune și care este însuși fondul vieții naționale.

Cine nu înțelege deci importanța ce trebuie să dăm școlilor medii române și grija ce trebuie s'o avem pentru elevii români, cari învață la școlile medii străine?

Bar ca să ne știm orienta în viitor, și mai ales să îndreptăm situația, se cere mai presus de toate să ne dăm seama de scaderile constatate.

Am asistat înșine la examenele de religie și limba română de la liceul din loc și avem exacte informațiuni despre cele ce se petrec la Timișoara. Și desigur, nici în alte părți nu stau lucrurile mai splendid.

Cât privește autoritățile superioare române, nu discutăm. În părțile noastre, cel puțin, s'au luat deja cele mai eficace măsuri. Tot așa, nu vom desbata partea ce-i privește pe profesori, pentru-că partea covârșitoare dintre ei — înțelegem pe catichetii și profesorii de limba română — își fac prea bine datoria, ear' cei slabi vor fi puși la locul lor.

E vorba însă de ceea-ce trebuie să facă părinții și publicul. Pentru că numai atunci, când autoritățile superioare, profesorii și părinții precum și publicul, vor lucra în deplină înțelegere și unitate, se va pute deserviși munca grea de îndreptare.

Despre aceasta însă într'un număr viitor.

Din Austria. Se anunță din Viena, că la toamnă vor fi convocate toate Dietele provinciale austriace, pentru a desbata chestia bugetului. Cele mai multe — între cari și Dieta Austriei-inferioare — sunt numai amânate, și astfel foarte ușor pot din nou să înceapă lucrările. Convocarea Dietelor provinciale e un semn, că guvernul austriac n'are nici un prospect, că să facă Reichsrathul până în toamnă, capabil de muncă.

În ce privește noile ordonanțe austriace pentru folosirea limbilor, se telegrafează din Viena: Noile ordonanțe privitoare la limbi, prin carti se întestă împăciuirea naționalităților învrăjbite, vor fi publicate la sfârșitul verii. Despre octoarea unor noue regulamente în privința aceasta — nu e nici vorbă, căci asemenea măsură ar înveni numai și mai mult spiritele agitate.

Câteva întrebări.

Retras în somptuosul său castel dela Capâlnaș, dl Dr. Al Mocsonyi s'amestecă rar în afacerile publice. Toldeavina — cum ar zice dl Rotariu — se amestecă însă la — momentul oportun! Alergi de mitropolii ori de episcopi de pildă, nu s'ar pute face, fără-ca dl Mocsonyi să nu fie cel puțin votru, dacă nu dictator.

Astfel a aflat de oportun dl Mocsonyi să trimită câte un comunicat ziarelor „Tele-

graful Român“ și „Tribuna“, în care să autorizeze pe cele două autoritate a declara „din parte competentă“, că dl Mocsonyi n'a voit să abată pe Români dela politica tradițională și că nici odată n'a avut înclinațiuni spre Muscali. — după-cum s'ar fi „insinuat“ în „Tribuna Poporului“ nr 111...

Lucim și noi act de cele ce dl Mocsonyi binevoeste a declara.

Decât, atunci se impune și o lămurire, pe care va bine voi s'o deie fie dl Mocsonyi, fie „autorizata“ d' lui Dr. Raftiu și organul oficios al Metropolitului Meșianu:

Să spună adică, ce fel de politică tradițională a făcut d-sr: când a presionat ca Români din cercul lui Doda să aleagă în urmă deputat kossuthist?

Aprobat-a d-sa ori nu, când dl Babeș făcea vizite pe la prințul Bibescu din București, ear dl Rotariu scria în „Luminătorul“ din Timișoara despre regele Carol: „Neamțul din București“, — ear despre regalul român: „teara care pentru noi nu face o pipă de duhan“?

Și în sfârșit, pentru care motiv intim dl Dr. Al. Mocsonyi luptase cu atâta putere contra ducerii la Viena a Memorandului, încât bine-voise a se deranja să vină în persoană la conferința din 1892 să-i desminte pe Români dela acest „pas greșit“?

Și pentru care motiv intim d-sa refuzase să aperc, la 1894, pe comitetul național ajuns pe banca curții cu jurați din Cluj n'ai ales din cause că dedusă atâta expresie, prin Memorand, alipirei noastre către casa de Habsburg și către politica tradițională?

Așteptăm lămuririle, pentru a pute crede în sinceritatea citatului din scrisoarea „de dato Birchiș. 14/26 August 1891“.

Metropolitul-primat al României

în

Caransebeș.

În numărul de ieri al „Foil Diecesane“ cetim următoarele:

„Metropolitul-Primat al României, I. P. Sântitul Domn Iosif Gheorghian, în trecera sa la Kissingen, a binevoit a se abate la Caransebeș, ca să viziteze pe Prea Sântitul domn Episcop diecesan Nicolae Popea. Vestea despre sosirea neașteptată a Inalt P. Sântiei Sale, a umplut de bucurie atît pe credincioșii bisericii noastre din Caransebeș, cât și pe ceilalți concetățeni.

„Nu știm, ca să se fi împărdășit Caransebeșul v'odată de asemenea o noare.

„Inalt Prea Sântia Sa a sosit în Caransebeș Vineri dimineața cu trenul accelerat, însoțit fiind de Prea Cuvioșia Sa domnul archimandrit al Sinaii Nifon și de domnul director al cancelariei metropolitane Dr. Ioan Cornoiu. Inaltul oaspe cu suite Sa a luat parte la examenele elevilor de teologie și privind orașul, a vizitat bisericile locale. În oarea înaltului oaspe Prea Sântitul Episcop diecesan a binevoit a da un prânz. După ameză înaltul oaspe a luat parte la examenul de musica vocală al elevilor de teologie și pedagogie, cu care ocaziune reprezentanța orașului, în frunte cu dl I. Bartolomeu, s'a prezentat Inalt Prea Sântier Sale aducându-i omagiile sale, exprimându-și sincera mulțumită, pentru înalta vizită, cu care

a binevoit a onora orașul nostru și cerându-i arhierasca binecuvântare. Inalt Prea Sântia Sa a părăsit Caransebeșul Sâmbata dimineața cu trenul accelerat“.

Revista externă.

Englezii în contra lordului Chamberlain. În ședința din 30 Iunie a c. a Camerei comunelor engleze, ministrul coloniilor engleze, lordul Chamberlain, a fost obiectul celor mai vehemente atacuri pentru cauză ca și au provocat răsboiul din Africa-sudică. Unul dintre oratorii ședinței, Lloyd-Georges, a spus pe față, ceea-ce știe nu numai Englițera, ci lumea întreagă, că: răsboiul sângeros buro englez — Chamberlain l a provocat pentru promovarea scopurilor sale egoiste și că pentru pretenții politice a jertfit viața miilor de soldați.

Expunerea acestor aspre adevăruri, — spun știrile sositte din Londra — a produs o senzație enormă. Întreagă camera a ascultat acusa cu cea mai mare agitație și adeseori a însoțit vorbirea oratorului cu cuvinte de aprobare.

Din datorie impusă numai, primul lord al tesaurului, Balfour, a luat în apărare pe ministrul coloniilor și a spus, că nici odată n'a auzit o vorbire atât de defaimătoare ca aceasta, rostită de numitul orator. Tot Balfour a mai luat apoi în energică apărare pe generalii englezi, armata și tot ce Lloyd-Georges și ceilalți oratori au atins în vorbirile lor.

Cu toate acestea nici pe departe n'au putut cuvintele apărătorului Balfour să paralizeze efectul penibil, ce au lăsat asupra camerei și a publicului învinuirile grole ale oratorilor.

CONVOCARE.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român își va ține alunarea sa generală din Est-au în opidul Abrud (comit. Alba-Inferioară) în zilele de Duminecă și Luni în 9/22 și 10/23 Iulie anul curent, cu următorul program:

I. Ziua primă, Duminecă în 9/22 Iulie.

1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 oare a. m.
2. Se aleg 2 notari pentru ședințele adunării.
3. Secretarul va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale de la adunarea generală din urmă.
4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri și raportul comitetului se predă acestei comisiuni spre examinare.
5. Cassarul societății va ceti raportul despre starea cassei cu sporul de la ultima adunare încoace și peste tot despre averea societății.
6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru examinarea raportului cassarului.
7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §. 4 din statutele societății vor câștiga membri fondatori, ordinari și ajutători pentru societate.
8. Se vor ceti discursuri corăpunzătoare scopului societății sau de altă materie literară, ce sunt a se insinua președintelui înainte de adunare.
9. Președintele închide ședința.

II. Ziua a doua Luni, în 10/23 Iulie.

1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței precedente se va ceti și autentica.
2. Raportul comisiunii pentru câștigarea membrilor noi.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotesc în coroane și după 50 chilogramme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilogramme).

Prețurile dela 28 Iunie n.
In Arad:

Grâul cel mai bun	cor. 7.32—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.60—5.80.
Orz	5.50—5.60.
Ovės	4.60—4.80.

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-moneșă română	Camp. fl. 9.48 vând	9.72
Lire turești		—
Imperiali (15 R. aur)	18.90	19.—
Ruble rusești 100 a	126.—	12.—
Galbeni	5.58	5.68
Napoleon-d'or	9.48	9.55
100 Marco germane	58.50	58.95
Livre sterling	11.90	12.50

Spirit:

25 Aprilie

Spirit rafinat; cu toptanu	115.—
" " cu micu	118.—
" brut cu toptanu	118.—
" " cu mic	116.—

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:

bătrâni 380—400 kg.	52—54.	cr. p. kg.
tineri 320—390 "	55—56.	" "
" 250—320 "	54—55.	" "
" până 250 "	54—56.	" "
mijlocii 240—260 "	" "	" "

„Noua Revistă Română“ pentru politică, literatură, știință și artă în Nr. 14 din 1 Iunie 1900 (Vol. 1.) are următorul sumar: *Cronica politică și economică*: de D. Damianoff: — Băncile de emisiune în circulațiunea monetară (In special Banca Națională Română). — *Literatură*: Octv Densușianu: — Asupra unei poezii a lui Iancu Văcărescu. Haralamb G. Lecca: — In somn (poezie). Petru V. Haneș: — Alecu Russo. Ioan Pop Reteganul: — Ursoana Granciuului. *Folclor*: Lazar Șăi nteanu: — Nastratin Hogea. Th. D. Speranță: — Asupra jocului de călușeri. — *Note și discuțiuni*: Ștefan I. Răsovanul. — *Psichologia artistului dramatic*. — (Auchetă asupra artiștilor de la Teatrul Național) *Mișcarea literară și științifică*: Aurel Iorgulescu: Stoguri blonde (poeme în prosă) Artur Stavri: Pe același drum (poezie). — Raymond Manigot de Cacerés: Bucarest (Souvenirs d'un páriaen, roman contemporain). — *Notițe biografice*. — *Suplimentul I*. Societatea teosofică și scopul ei. — Academia maghiară. — Mișcarea anti-alcoolistă la noi. — Discursul dlui Dr. Popovici în delegațiunile austriace. — O nouă expediție a lui Nausen. — Reînnoirea Asiei. — Ziua de 10 Maiu (cuvântare ținută la sărbarea școlară din 10 Maiu 1900 al liceului „Petru Rareș“ din Piatra N.). de M. G. Vernescu. — Trotoarele mișcătoare la expoziția din Paris. — Din metafizica poporului român (credințe populare), de St. St. Tușescu. — „Enciclopedia română“. — Revista maritimă. *Suplimentul II*: Sfântă lună, fil'ml mărturie (poveste din popor), de Ioan Pop-Reteganul. — *Vijelie și senin* (poezie) de Ioan Scurtu. — *Cântec* (poezie) de Brândușa. — *Doi bețivi* (dramă într'un act și un tablou), de Ioan T. Neagu. — *Eram departe* (poezie) de Ioan Petrovici. — *Tot atât* (poezie), de Eug. Ștefănescu. Abonamentul: In toate țările uniunii postale. Pe un an 24 lei. Abonamentele se primesc la administrațiunea revistei, precum și la birourile uniunii postale. Redacția și administrația: Pasagiul Român. 20. — București.

„Revista economică“, organ pentru societăți financiare și comerciale. Apare la 10 a fiecărui lună în Sibiu. Director: Dr. Corn. Diaconovich. Nr. 6 (Anul II.) din 10 Iunie are următorul sumar: Patru orașe transilvănene. Bogățiile lor. (Date statistice financiare de P) — Băncile noastre. (Adunările generale din 1900. Seria III). — Compararea celor patru metode principale ale contabilității. — Teoria asigurărilor asupra vieții. (Asigurări de capital), de I. Lăpădatu. — *Agricultură*: Situațiunea agricolă; Serviciul veterinar; Referenți agricolii în străinătate; Statistica recoltei; Grânare (Patule) de rezervă; Reserveciile economice; Reuniunea română agricolă din comit. Sibiuului. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Aucheta pentru program european în mersul trenurilor; Trenuri accelerate în Transilvania; Seutirea de ontribție a hârtiilor de stat; Datoria flotantă a monarchiei. — *Literatură*: „Buna chivernisală“. — *Trageri la sorți*. — *Bursa de efecte din București*. — *Bursa de mărfuri din Budapesta*.

„Economia națională“, revistă economică, statistică și financiară, apare lunar în București (anul XXIV). Fondator și director: Dl Petre S. Aurelian, membru Academiei. Nr. 4 din luna Aprilie 1900 are următorul sumar: P. G. Cantilli: Chestia Porților de fer. — St. Romanescu: Contribuțiunile la istoria datoriei publice române de la 1850—1900. — V. I. Radu: De ce nu îmbrățișează Românii comerțul. — „: Chestia terebentinei. — Critici și referate: Idei fundamentale în Economia politică în o nouă teorie sociologică. de Ioan Socaciu, profesor. Expunerea pe scurt a principiilor fundamentale ale Istoriei de A. D. Xenopol.

In atențiunea domnilor învățători români. *Aducem la cunoștință domnilor învățători de la școlile populare, că Inaltul minister reg. de culte și instrucțiune publică a datul de 26 Martie 1900 Nr. 1070 a aprobat manualul „Geografie pentru școlile populare întocmită pe baza planului ministerial de învățământ parte primă pentru clasele III. și IV. de Vasilie Goldiș, profes. gimnas. In legătură cu aceasta anunțăm pe domni învățători, că tocmal acum este de sub tipar și partea a doua a Geografiei dlui Vasilie Goldiș.*

Ambele părți se pot procura de la **Librăria editoare Ciurecu în Brașov** precum și de la toate librăriile din patrie.

„Foaia Pedagogică“, ce deia al IV-lea an apare lunar în Sibiu, înțindere de două coale, sub direcțiunea dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, are Nr. 6 (din Iunie) următorul cuprins:

Manualele de școală. Tractat de H. Trunk, prelucrat liber de George Dragoiescu (Urmare și încheiere). — *Moștele de lecțiune*: Cumpenele și Cântarul, Două lecții din fizică pentru anul al V lea, de Dr. Ion Stroia. — (Urmare și încheiere). — Școala în cășă orului sau familia părinților poartă vina, că adesea din copiii trecuți și princedintăiu es indivizi cu caractere slabe, de Ioan Paicu, învăț. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. Corespondență.

Abonamentul pe an: 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe terenul pedagogic, o recomandăm călduros tuturor învățătorilor noștri.

Em. Manno-Zissy

neguțătorie de produse și comisiune în Budapesta
Petöfi-tér 3.

In vederea viitoarelor recolte, imi iau voe a-mi oferi serviciile mele la bursa de cereale, domnilor economi, cari voese a-și dirigea afacerile lor de vânzare aici, în cereale ca:

grâu, orz, ovės, cucuruz, rapiță, etc.
precum și **lână, piei ș. a.**

Lucrez de mai mulți ani la bursa de cereale de aici cu succes, servesc onorațiilor mei comitenți de tot solid și eftin.

Rog deci, ca cu ori-ce întrebare în astfel de afaceri să se adreseze la mine direct, în limba română, pe cari le voi rezolva întotdeauna prompt.

Cu distinsă stimă:

Em. Manno-Zissy
Budapest, Petöfi-tér nr. 3.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de leuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).
 2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și Iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boală de zachăr (diabet).
 3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.
 4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.
- După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de massagi sau împachetare. — Intrebuițarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.
- Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gâtlee, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. — Intrebuițarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.
- Cura cu apă-rece. Intrebuițarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.
- Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașenților cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oame-nilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de strim-tarea coșului peptului.
- Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce 'i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce iusum'i 'i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întemplă sub veghiarea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 10—10

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.